

Indholdsfortegnelse for bilag

1 Godkendelse af referat	2
Bilag 1: Referat rådmandsmøde	2
2 Obligatoriske læringstilbud (HP)	5
Bilag 1: Memo rådmandsmøde	5
Bilag 2: Bilag 1 Udmøntning	8
Bilag 3: Bilag 2 Økonomien 2019	17
3 Budget 2020 (HP)	23
Bilag 1: Memo rådmandsmøde budget	23
Bilag 2: Baggrundsnotat Udmøntning af anlægsbufferen 2022 - 23	26
4 Drøftelse af eventuelle dispensationer fra aktuel lovgivning (OKJ)	37
5 Forberedelse til møde i Børn og Unge Udvalget (HvB)	37
6 Eventuelt	37
7 (Lukket)	37
8 (Lukket)	37
9 (Lukket)	37

Bilagsforside

Dokument Titel: Referat rådmandsmøde

Dagsordens titel Godkendelse af referat

Dagsordenspunkt nr 1

Referat

MBU - Rådmandsmøde

Dato: 5. marts 2019
Tid: 09:15 - 11:00
Sted: Grøndalsvej 2, lokale 1128
Deltagere: Hans van Binsbergen (HvB)
Ole Kiil Jacobsen (OKJ)
Henning Mols (HM)
Hardy Pedersen (HP)
Thomas Medom (TM)
Martin Østergaard Christensen (MØC)
Stefan Møller Christiansen (SFC)
Anne Merethe Løvmose (AML)

Afbud: Helle Bach Lauridsen

Fraværende:

Bemærk:

1 Godkendelse af referat

Referatet blev godkendt.

2 Ny tilgang til kvalitetsopfølgning og tilsyn (OKJ)

På baggrund af Børn og Unge-udvalgets drøftelse af kvalitetsopfølgning og tilsyn i Børn og Unge på udvalgsmødet den 3. oktober 2018, har Børn og Unge udarbejdet byrådsindstilling med forslag til en ny model for dette.

Indstilling om, at rådmanden:

- Godkender at byrådsindstilling om ny tilgang til kvalitetsopfølgning og tilsyn fremsendes til drøftelse på udvalgsmøde den 13. marts 2019
- Drøfter forberedelse af udvalgsmødet den 13. marts 2019
- Drøfter forslag til overordnet tids- og procesplan

Lene Ravn Holst og Jens Møller Hald deltog i drøftelsen.

OKJ præsenterede indstillingen.

Deltagerne drøftede den nye tilgang, der var blandt andet følgende pointer:

- Endnu bedre, og mere dynamisk model.
- Mere fokus på de lokalprocesser.

- Fornuftigt at dele op 0 til 6 år – 6 til 18 år.
- Ikke kvalitetsopfølgning på FU området.
- Drøftelserne af samtalerne og hvem der skal deltage i opfølgningen.
 - Faglige samtaler er vigtige. Forældrene har stadigvæk en central rolle.

Beslutning om:

- At rette indstillingen til med fokus på at styrke unge- og børneperspektivet, så deres stemme står endnu stærkere. Involvere børnene og de unge hvor vi kan. Fx elevrådsrepræsentanterne.
- Emnet kan med fordel drøftes med Børne- og Ungebyrådet. Opmærksomhed på at de selv skal prioritere deres tid.
- Obs på sprogbrug ift. navngivning mv.:
Skal gerne signalere en dynamisk proces, hvor vi løbende drøfter, hvordan vi arbejder med kvalitet i skolerne (væk fra et mere statisk billede). Fx evaluering eller opfølgning på den pædagogiske handleplan. Samtidig skal byrådsforpligtelsen (lovpligtigt tilsyn) tydeligt fremgå.
- Udvalgsrådet den 13. marts: Emnet skal helt kort præsenteres (en slide). Det skal fremgå, at ændringen har Udvalget efterspurgt. Selve indstillingen skal drøftes på udvalgsrådet den 27. marts.

Med disse bemærkninger godkendte rådmanden indstillingen.

(OKJ følger op)

3 Forberedelse af møde i byrådet (HvB)

TM orienterede om økonomisk politik og opsparing.

Indeklima:

- Selve ansøgningen til Realdania skal indgå i byrådsmaterialet til byrådsmødet den 6. marts 2019. Skal fremsendes Ledelsessekretariatets postkasse. **(HP følger op)**

4 Eventuelt

TM orienterede om temadagen om en karakterfri hverdag. HM orienterede om, at fagbladet Folkeskolen deltager.

Bilagsforside

Dokument Titel: Memo rådmandsmøde

Dagsordens titel Obligatoriske læringstilbud (HP)

Dagsordenspunkt nr 2

Beslutningsmemo

26. februar 2019

Side 1 af 2

Emne Obligatoriske læringstilbud
Til Rådmand og chefgruppe

BØRN OG UNGE
Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Hardy Pedersen har sat punktet på dagsordenen.

Regeringen har vedtaget, at børn i udsatte boligområder skal deltage i et obligatorisk læringstilbud såfremt de ikke starter i et dagtilbud, når de fylder 1 år.

På den baggrund fremgår det af forligsteksten for budget 2019-2022, at: "Forligspartierne er indstillede på, at merudgifter til læringstilbud indarbejdes i Børn og Unges budget ved regnskabet for 2018 (for så vidt angår 2019) og i Budget 2020 for de efterfølgende år, hvor der tages højde for eventuel kompensation fra staten.

Med det afsæt er der i vedhæftede bilag et forslag til, hvordan læringstilbuddet kan udmøntes samt en beregning af de medfølgende udgifter. Forslaget er drøftet med de relevante dagtilbudsledere.

Aarhus Kommune har i dag et tilbud der hedder sproggruppen Troldeholdet. Troldeholdet er et tilbud til de børn som ikke er indskrevet i et dagtilbud, og som ikke vurderes at have et alderssvarende sprog ved 3-års alderen. Troldeholdet er forankret i Ellekær dagtilbud som en selvstændig gruppe. Det foreslås, at tilbuddet til disse børn fremadrettet udformes på samme måde som det obligatoriske læringstilbud. Der er på nuværende tidspunkt ca. 5 børn i Troldeholdet.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Rådmanden bedes tage stilling til:

- Opbygning af det obligatoriske læringstilbud og den medfølgende økonomi (se bilag).

Sagshåndtering
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 23 37 24 92

Direkte e-mail:
str@aarhus.dk

Sag: 19/006191-3
Sagsbehandler:
Stine Fiedler Røge

- Budget og Regnskab har sendt en forespørgsel om, hvorvidt det obligatoriske læringstilbud må indgå i takstberegningerne. Rådmanden skal tage stilling til, om det obligatoriske læringstilbud skal indgå i takstberegningerne fra 2020 såfremt det er en mulighed.
- Om der i forbindelse med udarbejdelse af byrådsindstilling skal foreslås, at Sproggruppen Troldeholdet også tilpasses.

26. februar 2019
Side 2 af 2

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Forslaget er en udmøntning af lovgivningen.

4. Videre proces og kommunikation

De relevante dagtilbudsledere inddrages løbende.

Såfremt rådmanden godkender forslaget, vil der blive udarbejdet en byrådsindstilling, som kan blive behandlet i byrådet inden sommerferien og økonomibilaget vedlægges Børn og Unges materiale til regnskab 2018.

Bilag 2/3

Dokument Titel: Bilag 1 Udmøntning

**Dagsordens titel: Obligatoriske
 læringstilbud (HP)**

Dagsordenspunkt nr 2

Forslag til udmøntning af det obligatorisk læringstilbud til 1-årige i udsatte boligområder

Målgruppen for det obligatoriske læringstilbud er 1-årige børn bo-sat i udsatte boligområder, som ikke er indskrevet i dagtilbud. Børnene skal være indskrevet i et obligatorisk læringstilbud, indtil de sprogvurderes i 3-årsalderen, eller indtil de indskrives i et almindeligt dagtilbud.

I Aarhus Kommune er følgende boligområder omfattet:

- Skovgårdsparken
- Gellerup
- Toveshøj
- Bispehaven

På nuværende tidspunkt er der 48 børn mellem 12 og 36 måneder, som ikke er tilmeldt et dagtilbud i de tre områder. Fra juli 2019 skal børn der ikke er indmeldt i et dagtilbud, når de fylder 1 år, indskrives i et obligatorisk læringstilbud. Hvis ikke forældrene overholder de krav der er omkring deltagelse i det obligatoriske læringstilbud, skal kommunen standse udbetalingen af børneydel-sen. Det vil i praksis være dagtilbudslederen som fører tilsyn med, at forældrene efterlever kriterierne. Alternativt kan forældrene også selv tilrettelægge et læringstilbud, som kommunen skal føre tilsyn med.

Læringstilbuddet skal tilrettelægges i tæt kobling til hverdagen og praksis i det dagtilbud, hvor læringstilbuddet forankres. Her skal børnene i læringstilbuddet indgå i vuggestuens hverdag samt de daglige rutiner og aktiviteter. Afsættet for det pædagogiske læ-ringsmiljø er det pædagogiske grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune, de seks læreplanstemaer og de pædagogiske mål for læringsmiljøet.

Et af formålene med det obligatoriske læringstilbud er, at børn uden for dagtilbud skal deltage i et almindeligt dagtilbud og trives og udvikle sig som resultat af heraf. Derfor skal det obligatoriske læringstilbud primært foregå som en del af et almindeligt dagtilbud.

26. februar 2019
Side 1 af 8

BØRN OG UNGE
Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

Sagshåndtering
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 23 37 24 92

Direkte e-mail:
str@aarhus.dk

Sag: 19/006191-2
Sagsbehandler:
Louise Heltborg Budde
Henrik Larsen
Jacob Hansen Beuschau
Stine Fiedler Røge

Intentionen i loven er blandt andet, at det obligatoriske læringstilbud skal motivere forældrene til at melde deres børn ind i et almindeligt dagtilbud.

26. februar 2019
Side 2 af 8

Derudover skal der i regi af dagtilbuddet tilbydes:

- et særligt tilrettelagt forløb for børn i det obligatoriske læringstilbud. Dette særlige forløb skal have fokus på at understøtte barnets sproglige, sociale, personlige og kognitive udvikling samt demokratiske dannelse.
- Introduktionen til traditioner og højtider.
- Vejledningsforløb for forældre, som det er obligatorisk for begge forældre at deltage i.

Fællesfunktionernes understøttelse af det obligatoriske læringstilbud

Kommunikationen til forældre om det obligatoriske læringstilbud sker dels af sundhedsplejersker og medarbejdere fra dagtilbuddet ved hjemmebesøg og dels ved en formel information om henvisning til et læringstilbud. Disse informationskanaler skal suppleres af en video eller pjece til målgruppen (evt. oversat). Dette materiale udarbejdes af Kommunikation i samarbejde med PUF og de berørte dagtilbudsledere.

Den konkrete udformning af læringsforløbene for børnene samt forældreforløbene udarbejdes fælles for de dagtilbudsafdelinger, som har børn i de obligatoriske læringstilbud. Udformningen udarbejdes i samarbejde mellem PUF og de berørte dagtilbudsafdelinger. I forlængelse heraf vil PUF tilbyde faglig understøttelse og sparring til udmøntning af de målrettede læringsforløb for børn og forældre, ligesom der vil være behov for konkret understøttelse af praksis.

Placering og omfang af det obligatoriske læringstilbud

Det foreslås, at tilbuddet placeres lokalt i de udsatte boligområder. Det vil sige Brabrand-, Tovshøj- og Ellekær dagtilbud. På den baggrund vil børnene komme i et tilbud tæt på deres hjem, og hvor de kan fortsætte i et ordinært tilbud såfremt forældrene vælger det.

26. februar 2019
Side 3 af 8

Dagtilbudslederne vurderer, at ca. tre børn i obligatorisk lærings-tilbud pr. stue vil være passende. Ved tre børn pr. stue, vil der være volumen nok til at der kan tilknyttes en pædagog til de børn der er i læringstilbuddet samtidig med, at det ikke fylder for meget i forhold til det normale tilbud.

Udfordringen ved at placere tilbuddet lokalt er, at vi endnu ikke ved, om der vil blive givet dispensation for reglen om maksimalt 30 pct. børn fra udsatte boligområder i de enkelte afdelinger. Kravet om et obligatorisk læringstilbud er med ikrafttræden pr. 1. juli 2019, hvor reglen om maksimalt 30 pct. er fra den 1. januar 2020. Vi forventer ikke at have svar på dispensationen inden den 1. juli 2019.

Såfremt Aarhus Kommune ikke får dispensation, vil enten de obligatoriske læringstilbud eller andre børn fra det udsatte boligområde skulle tilbydes plads i en institution uden for boligområdet. Hvis det obligatoriske læringstilbud i stedet placeres uden for det udsatte boligområde og Aarhus Kommune får dispensationen, vil det måske være hensigtsmæssigt at trække tilbuddet tilbage til det lokale.

Med det afsæt foreslås det, at tilbuddet oprettes lokalt med en forventning om, at Aarhus Kommune opnår en dispensation.

For at sikre en smidig pladsudnyttelse, hvor der samtidig kan tages hensyn til søskende foreslås det, at der reserveres et fast antal pladser i dagtilbuddene til de obligatoriske læringstilbud. Det foreslås samtidig, at pladserne ikke knyttes op på specifikke afdelinger, så anvisning i dagtilbuddet kan tilrettelægges fleksibelt i forhold til hensyn til blandt andet søskende og efterspørgsel generelt.

I forbindelse med placeringen af tilbuddet skal der henledes opmærksomhed på, at kapaciteten i garantidistrikterne vil blive udfordret.

I Tovshøj og Brabrand dagtilbud er kapaciteten opgjort efter Gellerupnormen, det vil sige med 10 børn pr. vuggestuegruppe og ef-

26. februar 2019
Side 4 af 8

ter den almene norm på 12 børn pr. vuggestuegruppe i Ellekær. Pladskapaciteten medregner normalt ikke aktivitetsrum. Hvis aktivitetsrummene kan medtælles som kapacitet til læringstilbud vil der være plads til flere.

Ved at etablere læringstilbuddene i disse afdelinger vil det betyde, at restkapaciteten i den indre del af garantidistrikterne Silkeborgvej og Viborgvej er brugt op. Samtidig med at der generelt er et stigende pres for flere pladser i Åbyhøj og Hasle. Da flere pladser ved nybyggeri tidligst kan etableres om 2 år, kunne det være en overvejelse at oprette midlertidige pladser på Frydenlundskolen og Tovshøjskolen (som på sigt kan blive til permanente pladser).

Det obligatoriske læringstilbud skal fordeles med 5 timer pr. dag. Det foreslås, at det konkrete tidspunkt for tilbuddet fastsættes af rådmanden i forlængelse af byrådets beslutning om udmøntning af de obligatoriske læringstilbud. Herved kan der justeres med afsæt i de konkrete erfaringer der gøres.

Udgifter i forbindelse med det obligatoriske læringstilbud

Nedenfor er en beskrivelse af, hvad der forventes at kræve yderligere ressourcer i forhold til, at dagtilbuddene kan løfte opgaven med obligatoriske læringstilbud.

Erfaringerne fra en tryk start i livet viser, at det generelt er en meget ressourcsvg gruppe, som ikke har deres børn indmeldt i et dagtilbud i de udsatte boligområder.

Løbende inklusion af forældre og børn, der i udgangspunktet har fravalgt et dagtilbud, forventes at kræve flere ressourcer fra dagtilbuddets personale i forhold til motivation af både børn og forældre, herunder en indsats for at skabe tillid og tryghed til tilbuddet både forud for opstart i dagtilbuddet og i forbindelse med opstarten.

Den løbende inklusion af børnene kan ligeledes medføre forstyrrelser i den øvrige børnegruppe, som vil kræve ekstra opmærksomhed fra medarbejderne. Således vil etableringen af et godt samarbejde om det obligatoriske læringstilbud kræve et særligt fokus på

26. februar 2019
Side 5 af 8

udviklingen af en god relation mellem dagtilbud og hjem, ligesom dagtilbuddets medarbejdere får en opgave i at motivere forældrene til at komme med børnene, lovpligtig registrering af fremmøde og opfølgning på dette, som ligger udover de normale opgaver forbundet med indskrevne børn i dagtilbuddet.

I bemærkningerne til lovforslaget foreslås det, at det særlige læringsforløb for børnene i det obligatoriske læringstilbud har et omfang af 10 timer om ugen over 10 uger (pr. barn). Vejledningsforløbet for forældre foreslås at have et omfang af 6 timer ugentligt over 3 uger. Den konkrete udmøntning af forløbene vil følge anbefalingerne i bemærkningerne til lovgivningen samt anbefalinger fra Børn og Unge. Det vil sige, at det obligatoriske læringstilbud kræver, at der afsættes ressourcer til udformning og afvikling af forløb for alle børn og forældre.

Endelig forventes det, at dagtilbuddet bruger mere end 5 timer pr. dag på tilbuddet, da der skal afsættes tid til aflevering og henting, ligesom et barn der er faldet i søvn, måske kan få lov til at blive, til det vågner. Børnene vil desuden alle optage garderobeplads, pusle- og sovefaciliteter på lige fod med andre børn i tilbuddet.

For at skabe nogle gode rammer for de børn der er i læringstilbudene samt sikre, at tilbuddet ikke tager tid fra de øvrige børn i dagtilbuddene, foreslås det, at tilbuddet normeres som en fuld-tidsplads.

Den ekstra normering skal både dække de lovpligtige særlige forløb for henholdsvis forældre og børn, fravær af medarbejdere i forbindelse med uddannelse, de særlige indsatser, der er i forbindelse med at inkludere børnene i hverdagen samt de ekstra administrative opgaver og lignende som dagtilbuddet får.

I tilfælde hvor forældre ikke ønsker at tage imod tilbuddet om det obligatoriske læringstilbud, kan de alternativt selv tilrettelægge et læringstilbud. Dette læringstilbud skal leve op til de samme krav som det kommunale tilbud. Der skal senest en måned efter opstart

føres tilsyn med læringstilbuddet. PUF er ansvarlig for tilsynet med forældrenes obligatoriske læringstilbud.

26. februar 2019
Side 6 af 8

Det obligatoriske læringstilbud skal kommunikeres til forældrene. Lovgivningen kræver, at forældrene orienteres om henvisning til det obligatoriske læringstilbud 3 måneder før barnet fylder 1 år. Med henblik på at opnå en god dialog med forældrene om det obligatoriske læringstilbud, vil sundhedsplejerskerne derudover orientere om det obligatoriske læringstilbud ved 9 måneders besøg. Besøget fra sundhedsplejen vil nogle gange ligge efter den skriftlige orientering.

Såfremt forældrene efter sundhedsplejens besøg fortsat fravælger et almindeligt dagtilbud vil en repræsentant fra dagtilbuddet inden opstart besøge familien med henblik på at styrke relationen. Dette er ligeledes tiltag, der ligger udover den almindelige praksis ved børns opstart i dagtilbud.

Høj kvalitet i det pædagogiske læringsmiljø, herunder det obligatoriske læringstilbud, er afgørende for børnenes udbytte. Derfor er det nødvendigt, at medarbejderne dels bliver klædt godt på til de særlige krav der stilles til forældresamarbejdet med denne målgruppe, herunder kompetencer i forældrevejledning og indsigt i familiearbejde, dels styrkes i deres sproglige strategier og sproglige tilgang til børn gennem competenceudvikling.

Tabel 1: Udgifter til læringstilbuddet med afsæt i ovenstående beskrivelse.

Udgifter til læringstilbuddet (mio. kr.)	2019	2020	2021	2022
Budgettilførsel til dagtilbuddene (3 børn pr. pædagog)	1,96	5,21	6,49	6,49
Budget til børn med handicap	0,34	0,91	1,14	1,14
Kompetenceudvikling	0,23			
Kommunikation	0,05			
Sundhedsplejen	0,01	0,01	0,01	0,01
Tilsynsopgave	0,07	0,14	0,14	0,14
Udgifter i alt Aarhus				
Bruttoudgifter i Aarhus	2,67	6,27	7,79	7,79
Nettoudgifter i Aarhus (ved takstfinansie-		5,14	6,38	6,38

ring)					bruar 2019
Aarhus andel af midler til kommunerne*	1,81	4,53	5,50	5,50	Side 7 af 8

Note: Økonomien er baseret på, at det kun er de 1-årige, som indskrives i 2019.

Der er forudsat 29 1-årige i tilbuddet, som er et øjebliksbillede på antallet af 1-årige i de udsatte boligområder udenfor et dagtilbud. Der er således ikke antaget en ændring i adfærden som følge af det obligatoriske tilbud.

*Note: Kompensationen til Aarhus fra staten er beregnet som 5,9 procent af de afsatte midler i aftalen

Som det fremgår af tabellen, ligger den beregnede udgift til det obligatoriske læringstilbud over den forventede kompensation for opgaven. Mankoen er på ca. 0,9 mio. kr. i 2019

Udgifter til læringstilbuddet er ikke indregnet i forældrebetalingen i 2019, da dette vil kræve en ny takst for alle forældre.

Såfremt udgifterne indregnes i forældrebetalingen fra 2020 er mankoen på 0,6 mio. kr. i 2020, mens den årlige manko fra 2021 er på ca. 0,9 mio. kr.

Det er nødvendigt med en budgetmodel for læringstilbuddet (det kunne være som en del af modellen for dagtilbudsområdet), som kan regulere Børn og Unges budget i forhold til udviklingen i antallet af børn i tilbuddet. Der kan være en efterspørgselseffekt forbundet med tilbuddet som både kan øge og reducere antallet af børn i de udsatte områder, som er omfattet af tilbuddet.

Nogle kan se det som en mulighed for et gratis pasningstilbud, hvilket vil betyde, at flere indskrives i tilbuddet, mens andre kan vælge selv at indskrive deres barn i et dagtilbud for at undgå det tvungne tilbud.

Opgørelsen af merudgifter for Børn og Unge til det obligatoriske læringstilbud indgår som en del af materialet til regnskab 2018 med henblik på indarbejdelse i Børn og Unges budget 2019. Finansieringen af tilbuddet fra 2020 indgår som en del af budget 2020-2023.

26. februar 2019
Side 8 af 8

Sproggruppen Troldeholdet

Ifølge dagtilbudslovens §11 stk. 2 har kommunalbestyrelsen ansvar for at der gennemføres en sprogvurdering af alle børn i alderen omkring 3 år, der ikke er optaget i et dagtilbud. Hvis det på baggrund af sprogvurderingen vurderes, at barnet har behov for sprogstimulering, skal kommunalbestyrelsen give et sprogstimuleringsstilbud i form af en plads 30 timer ugentligt i et dagtilbud til tosprogede børn, der ikke er i dagtilbud. I Aarhus Kommune er dette tilbud forankret i Sproggruppen Troldeholdet. Der er løbende mellem 5-8 børn indmeldt i tilbuddet.

Sproggruppen Troldeholdet og de obligatoriske læringstilbud er i høj grad målrettet de samme børn, men forskellig aldersgruppe.

På nuværende tidspunkt er der 6 børn indskrevet i troldeholdet. De kommer fra følgende dele af byen:

- 2 fra Brabrand
- 1 fra Bispehaven
- 1 fra Skødstrup
- 1 fra Aarhus N
- 1 fra Risskov

Det forventes, at der på baggrund af sprogvurderinger i 2010 vil starte 3 nye børn i troldegruppen.

Der gives et fast beløb til Troldegruppen på ca. 700.000 kr. årligt.

Det lovpligtige tilbud om sprogstimulering (Troldegruppen) foreslås fremover forankret i nogle af de afdelinger, hvor der også er obligatorisk læringstilbud. Derved er der lignende tilbud til de børn som obligatorisk skal indskrives i et dagtilbud. Ændringen foreslås at træde i samme tid som de obligatoriske læringstilbud, som træder i kraft den 1. juli 2019.

Bilag 3/3

Dokument Titel: **Bilag 2 Økonomien 2019**

Dagsordens titel: **Obligatoriske
læringstilbud (HP)**

Dagsordenspunkt nr **2**

Bilag: Økonomien 2019 i det obligatoriske læringstilbud for 1-årige i udsatte boligområder

5. marts 2019
Side 1 af 5

Regeringen har vedtaget, at børn i udsatte boligområder skal deltage i et obligatorisk læringstilbud såfremt de ikke starter i et dagtilbud, når de fylder 1 år.

På den baggrund fremgår det af forligsteksten for budget 2019-2022, at: "Forligspartierne er indstillede på, at merudgifter til læringstilbud indarbejdes i Børn og Unges budget ved regnskabet for 2018 (for så vidt angår 2019) og i Budget 2020 for de efterfølgende år, hvor der tages højde for eventuel kompensation fra staten.

Bør og Unge fremsender en byrådsindstilling til behandling inden sommerferien. Med afsæt i forslaget til udformningen af tilbuddet i indstillingen, er i det følgende en kort beskrivelse af, hvordan læringstilbuddet udmøntes samt en beregning af de medfølgende udgifter.

Målgruppen for det obligatoriske læringstilbud er 1-årige børn bosat i udsatte boligområder, som ikke er indskrevet i dagtilbud. Børnene skal være indskrevet i et obligatorisk læringstilbud, indtil de sprogvurderes i 3-årsalderen, eller indtil de indskrives i et almindeligt dagtilbud.

I Aarhus Kommune er følgende boligområder omfattet:

- Skovgårdsparken
- Gellerup
- Toveshøj
- Bispehaven

Læringstilbuddet skal tilrettelægges i tæt kobling til hverdagen og praksis i det dagtilbud, hvor læringstilbuddet forankres. Her skal børnene i læringstilbuddet indgå i vuggestuens hverdag samt de daglige rutiner og aktiviteter. Afsættet for det pædagogiske læringsmiljø er det pædagogiske grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune, de seks læreplanstemaer og de pædagogiske mål for læringsmiljøet.

Et af formålene med det obligatoriske læringstilbud er, at børn uden for dagtilbud skal deltage i et almindeligt dagtilbud og trives

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

Budget og Regnskab Service

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 23 37 12 06

Direkte e-mail:
helar@aarhus.dk

Sag: 19/006191-3
Sagsbehandler:
Henrik Larsen

og udvikle sig som resultat af heraf. Derfor skal det obligatoriske læringstilbud primært foregå som en del af et almindeligt dagtilbud.

5. marts 2019
Side 2 af 5

Intention i loven er blandt andet, at det obligatoriske læringstilbud skal motivere forældrene til at melde deres børn ind i et almindeligt dagtilbud.

Derudover skal der i regi af dagtilbuddet tilbydes:

- et særligt tilrettelagt forløb for børn i det obligatoriske læringstilbud. Dette særlige forløb skal have fokus på at understøtte barnets sproglige, sociale, personlige og kognitive udvikling samt demokratiske dannelse.
- Introduktionen til traditioner og højtider.
- Vejledningsforløb for forældre, som det er obligatorisk for begge forældre at deltage i.

Erfaringerne fra en tryk start i livet viser, at det generelt er en meget ressourcetsvag gruppe, som ikke har deres børn indmeldt i et dagtilbud i de udsatte boligområder.

Løbende inklusion af forældre og børn, der i udgangspunktet har fravalgt et dagtilbud, forventes at kræve flere ressourcer fra dagtilbuddets personale i forhold til motivation af både børn og forældre, herunder en indsats for at skabe tillid og tryghed til tilbuddet både forud for opstart i dagtilbuddet og i forbindelse med opstarten.

Den løbende inklusion af børnene kan ligeledes medføre forstyrrelser i den øvrige børnegruppe, som vil kræve ekstra opmærksomhed fra medarbejderne. Således vil etableringen af et godt samarbejde om det obligatoriske læringstilbud kræve et særligt fokus på udviklingen af en god relation mellem dagtilbud og hjem, ligesom dagtilbuddets medarbejdere får en opgave i at motivere forældrene til at komme med børnene, lovpligtig registrering af fremmøde og opfølgning på dette, som ligger udover de normale opgaver forbundet med indskrevne børn i dagtilbuddet.

5. marts 2019
Side 3 af 5

I bemærkningerne til lovforslaget foreslås det, at det særlige læringsforløb for børnene i det obligatoriske læringstilbud har et omfang af 10 timer om ugen over 10 uger (pr. barn). Vejledningsforløbet for forældre foreslås at have et omfang af 6 timer ugentligt over 3 uger. Den konkrete udmøntning af forløbene vil følge anbefalingerne i bemærkningerne til lovgivningen samt anbefalinger fra Børn og Unge. Det vil sige, at det obligatoriske læringstilbud kræver, at der afsættes ressourcer til udformning og afvikling af forløb for alle børn og forældre.

Endelig forventes det, at dagtilbuddet bruger mere end 5 timer pr. dag på tilbuddet, da der skal afsættes tid til aflevering og henting, ligesom et barn der er faldet i søvn, måske kan få lov til at blive, til det vågner. Børnene vil desuden alle optage garderobeplads, pusle- og sovefaciliteter på lige fod med andre børn i tilbuddet.

For at skabe nogle gode rammer for de børn der er i læringstilbudene samt sikre, at tilbuddet ikke tager tid fra de øvrige børn i dagtilbuddene, foreslås det, at tilbuddet normeres som en fuld-tidsplads.

Den ekstra normering skal både dække de lovpligtige særlige forløb for henholdsvis forældre og børn, fravær af medarbejdere i forbindelse med uddannelse, de særlige indsatser, der er i forbindelse med at inkludere børnene i hverdagen samt de ekstra administrative opgaver og lignende som dagtilbuddet får.

I tilfælde hvor forældre ikke ønsker at tage imod tilbuddet om det obligatoriske læringstilbud, kan de alternativt selv tilrettelægge et læringstilbud. Dette læringstilbud skal leve op til de samme krav som det kommunale tilbud. Der skal senest en måned efter opstart føres tilsyn med læringstilbuddet. PUF er ansvarlig for tilsynet med forældrenes obligatoriske læringstilbud.

Det obligatoriske læringstilbud skal kommunikeres til forældrene. Lovgivningen kræver, at forældrene orienteres om henvisning til det obligatoriske læringstilbud 3 måneder før barnet fylder 1 år. Med henblik på at opnå en god dialog med forældrene om det obli-

5. marts 2019
Side 4 af 5

gatoriske læringstilbud, vil sundhedsplejerskerne derudover orientere om det obligatoriske læringstilbud ved 9 måneders besøget. Besøget fra sundhedsplejen vil nogle gange ligge efter den skriftlige orientering.

Såfremt forældrene efter sundhedsplejens besøg fortsat fravælger et almindeligt dagtilbud vil en repræsentant fra dagtilbuddet inden opstart besøge familien med henblik på at styrke relationen. Dette er ligeledes tiltag, der ligger udover den almindelige praksis ved børns opstart i dagtilbud.

Høj kvalitet i det pædagogiske læringsmiljø, herunder det obligatoriske læringstilbud, er afgørende for børnenes udbytte. Derfor er det nødvendigt, at medarbejderne dels bliver klædt godt på til de særlige krav der stilles til forældresamarbejdet med denne målgruppe, herunder kompetencer i forældrevejledning og indsigt i familiearbejde, dels styrkes i deres sproglige strategier og sproglige tilgang til børn gennem competenceudvikling.

Tabel 1: Udgifter til læringstilbuddet med afsæt i ovenstående beskrivelse.

Udgifter til læringstilbuddet (mio. kr.)	2019
Budgettilførsel til dagtilbuddene (3 børn pr. pædagog)	1,96
Budget til børn med handicap	0,34
Kompetenceudvikling	0,23
Kommunikation	0,05
Sundhedsplejen	0,01
Tilsynsopgave	0,07
Udgifter i alt i Aarhus	2,67
Aarhus andel af midler til kommunerne*	1,81
Manko	0,86

Note: Økonomien er baseret på, at det kun er de 1-årige, som indskrives i 2019. Der er forudsat 29 1-årige i tilbuddet, som er et øjebliksbillede på antallet af 1-årige i de udsatte boligområder udenfor et dagtilbud. Der er således ikke antaget en ændring i adfærden som følge af det obligatoriske tilbud.

*Note: Kompensationen til Aarhus fra staten er beregnet som 5,9 procent af de afsatte midler i aftalen

5. marts 2019
Side 5 af 5

Som det fremgår af tabellen, ligger den beregnede udgift til det obligatoriske læringstilbud over den forventede kompensation for opgaven. Mankoen er på ca. 0,9 mio. kr. i 2019
Udgifter til læringstilbuddet er ikke indregnet i forældrebetalingen i 2019, da dette vil kræve en ny takst for alle forældre.

Det er nødvendigt med en budgetmodel for læringstilbuddet (det kunne være som en del af modellen for dagtilbudsområdet), som kan regulere Børn og Unges budget i forhold til udviklingen i antallet af børn i tilbuddet. Der kan være en efterspørgselseffekt forbundet med tilbuddet som både kan øge og reducere antallet af børn i de udsatte områder, som er omfattet af tilbuddet.

Nogle kan se det som en mulighed for et gratis pasningstilbud, hvilket vil betyde, at flere indskrives i tilbuddet, mens andre kan vælge selv at indskrive deres barn i et dagtilbud for at undgå det tvungne tilbud.

Opgørelsen af merudgifter for Børn og Unge til det obligatoriske læringstilbud indgår som en del af materialet til regnskab 2018 med henblik på indarbejdelse i Børn og Unges budget 2019.

Finansieringen af tilbuddet fra 2020 indgår som en del af budget 2020-2023.

Bilagsforside

Dokument Titel: Memo rådmandsmøde budget

Dagsordens titel Budget 2020 (HP)

Dagsordenspunkt nr 3

Beslutningsmemo

5. marts 2019
Side 1 af 2

Emne **Budget 2020 – inddragelsesmøder og udmøntning af anlægsbufferen**
Til Rådmand og chefgruppe

BØRN OG UNGE
Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Hardy Petersen har sat punktet på dagsordenen.

Med punktet ønskes det drøftet, hvordan der sikres en bredere inddragelse i processen for budget 2020-2023. På baggrund af drøftelserne i chefgruppe 28. februar 2019 foreslås det, at der skal inviteres til følgende fire inddragelsesmøder med deltagelse af rådmanden:

1. Faglige organisationer (evt. med deltagelse af repræsentanter for PPR og sundhedsplejen)
2. Lederforeninger
3. Forældreorganisationer og andre
4. Elevorganisationer

Derudover drøftes budgettet også på møder med de decentrale ledere. På møderne vil der være et lille oplæg om budgettet af Hardy Pedersen.

Der ønskes ligeledes en drøftelse af Børn og Unges forslag til udmøntningen af anlægsbufferen

Med budget 2020-2023 udmøntes midlerne fra anlægsbufferen for hhv. 2022 og 2023 jf. budgetproceduren. Udmøntningen prioriteres af byrådet efter forslag til udmøntning fremsendt af magistratsafdelingerne. I hvert af årene udmøntes 75,9 mio. kr. og hver magistratsafdeling kan fremsende forslag på udmøntning af det fulde beløb.

I bilag 1 ses et forslag til udmøntning af det fulde beløb i Børn og Unge. Anlægsinvestering på 152 mio. kr. over 2 år kan langt fra løse alle anlægsbehov i Børn og Unge. Forslaget til udmøntning af anlægsmidler fra Børn og Unge forudsætter derfor en skarp priori-

Sagshåndtering
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 23 37 24 92

Direkte e-mail:
str@aarhus.dk

Sag: 19/009621-1
Sagsbehandler:
Jacob Beuschau Hansen
Birgit Møller
Henrik Larsen

tering. Forslaget i bilaget tager afsæt i præsentationen af RULL II og forslagene til budget 2018.

5. marts 2019
Side 2 af 2

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Rådmanden bedes tage stilling til:

- De foreslåede inddragelsesmøder
- Den foreslåede udmøntning af anlægsbufferen

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Ingen ændringer.

4. Videre proces og kommunikation

På baggrund af drøftelserne på rådmandsmødet indkaldes til inddragelsesmøderne.

Forslaget til udmøntning af anlægsbufferen indgår som en del af det materiale, Børn og Unge sender frem til budgettet.

Bilag 2/2

Dokument Titel: **Baggrundsnotat
Udmøntning af
anlægsbufferen 2022 - 23**

Dagsordens titel: **Budget 2020 (HP)**

Dagsordenspunkt nr **3**

Baggrundsnotat: Børn og Unge forslag til anlægsbudget 2018-21

21. februar 2019
Side 1 af 10

I budgetlægningen for 2020-2023 skal der jf. budgetproceduren udmøntes midler fra anlægsplanen for årene 2022 og 2023.

Tabel 1. Uddrag af Anlægsplan 2014-2023 m.v. (beløb i mio. kr.)

– 2018 priser –	2022	2023	Total
MBU vedligeholdelse		17,5	17,5
Pladsbehov/skoleudbygning		111,8	111,8
Buffer / øvrige områder	75,9	75,9	151,8
Total	75,9	205,2	281,1

Midler til MBU vedligeholdelse og til pladsbehov / skoleudbygning er forlods disponeret til Børn og Unge, mens Byrådet skal tage stilling til, hvordan de 152 mio. kr. i anlægsbufferen skal fordeles mellem alle kommunale serviceområder.

En anlægsinvestering på 152 mio. kr. over 2 år kan langt fra løse alle anlægsbehov i Børn og Unge. Nedenstående forslag tager afsæt i præsentationen af RULL II og samme prioritering som til budget 2018 med henblik på at løfte bygningernes kvalitet til tidssvarende niveau. Herudover er der i de kommende år behov for finansiering af nye skoler. Det behov varetages i et andet forløb.

Det er fastsat i budgetproceduren for 2020 – 2023, at hver magistratsafdeling skal fremsende forslag til udmøntning af anlægsbufferen, og ikke kan fremsende forslag for mere end de afsatte 152 mio. kr. Forslaget til udmøntning af anlægsmidler fra Børn og Unge forudsætter derfor en skarp prioritering.

Læsevejledning

Med afsæt i en illustration af Børn og Unge bygningsmæssige størrelse i forhold til resten af kommunen, beskrives først de overordnede anlægsbehov Børn og Unge fremadrettet står foran:

- Befolkningsvæksten medfører behov for flere skoler og dagtilbud
- Det demografiske udbygningsbehov på kort sigt
- Pædagogiske og miljømæssig modernisering af de fysiske rammer (RULL II)
- Bygningsteknisk vedligeholdelse og genopretning

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

Planlægningsafdelingen

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 41 85 75 55
Direkte telefon: 51 57 67 56

Direkte e-mail:
jhbe@aarhus.dk

Sag: 15/000218-8
Sagsbehandler:
Jacob Hansen Beuschau

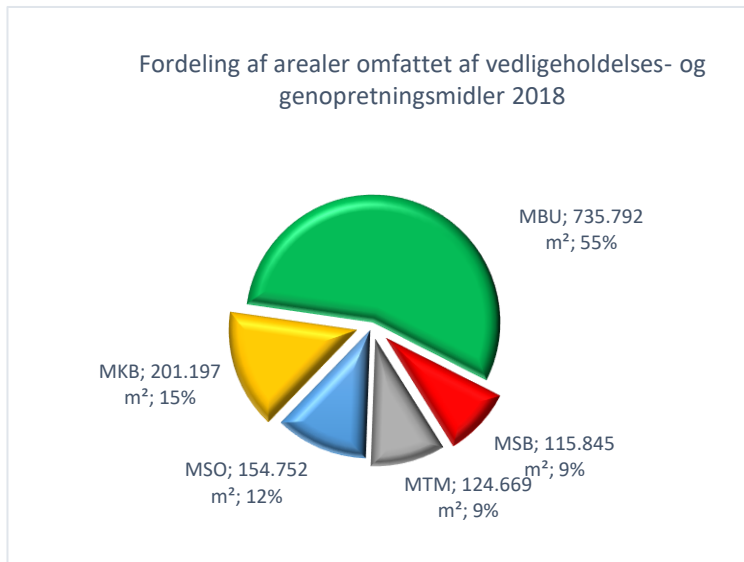
Dernæst beskrives de forslag til anlægsinvesteringer, som det foreslås, at Børn og Unge med afdelingernes budget fremsender forslag til budget 2018 om at prioritere:

- Nye faglokaler til flere skoleelever
- Justering af tildelingsbeløb i skoleudbygningsprogrammet
- Bedre børne- og arbejdsmiljø på dagtilbud og skolerne
- Bedre skoletoiletter
- Indsats mod arbejdsmiljøudfordringer
- Fleksible pasningstilbud og tilgængelige skoler

21. februar 2019
Side 2 af 10

Børn og Unges ejendomme

Børn og Unge er en meget stor bygningsbruger i Aarhus Kommune. Ifølge den foreløbige bygningsrapport for 2018 administreres ca. 55 % af de ejendomme, hvor Aarhus Kommune har genopretningsforpligtelsen af Børn og Unge.

Overordnede anlægsbehov på Børn og Unge området

Den 24. august 2016 havde Børn og Unge Udvalget en temadrøftelse om fremtidige anlægsinvesteringer på børne- og ungeområdet. Temadrøftelserne tog afsæt i et oplæg fra forvaltningen der viste, at behov for anlægsinvesteringerne i bygninger til børn og unge, for at løfte kvaliteten til et tidssvarende niveau inklusiv et løft af de fysiske pædagogiske rammer og det fysiske børne- og arbejdsmiljø, kunne opgøres til 3,5 mia. kr. de kommende 25

år eller 138 mio. kr. årligt. Hertil kommer investeringer i nye skoler, demografiske udbygningsbehov og den bygningstekniske vedligeholdelse og genopretning.

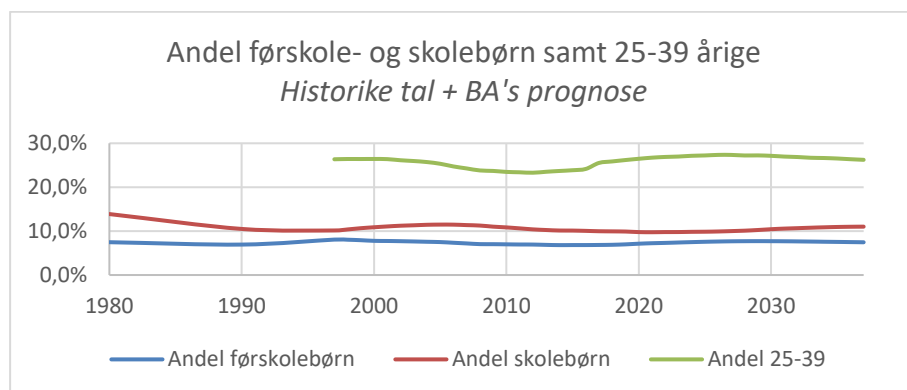
21. februar 2019
Side 3 af 10

Flere børn, by-fortætning og behov for flere dagtilbud og skoler

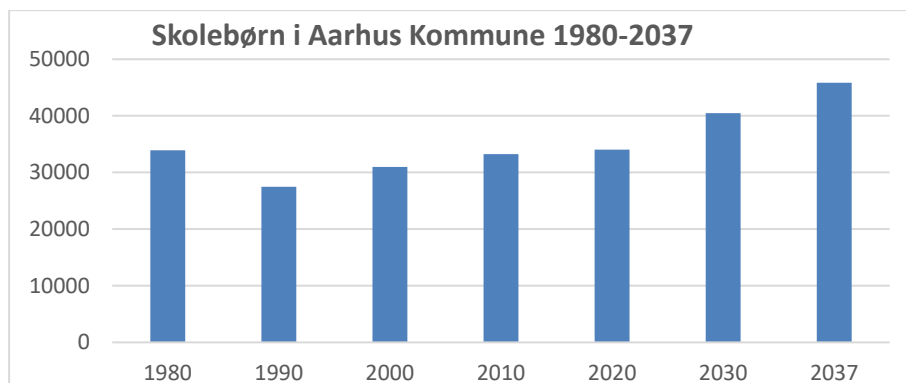
Aarhus Kommune er i vækst og har en målsætning om at antallet af indbyggere stiger fra de nuværende ca. 332.000 til 450.000 indbyggere i 2050. Væksten i befolkningstallet medfører, at børnetallet stiger, og der er både behov for at udvide dagtilbudskapaciteten for at overholde pasningsgarantien og udbygge skolerne og bygge nye skoler, for at alle børn der vælger et kommunalt skoletilbud, kan gå i skole i den lokale folkeskole.

Udbygning af dagtilbudskapaciteten er forankret i tildelingen af pladsmidler, der giver mulighed for en fortsat sikring af pasningsgarantien, så længe tildelingen af midler følges op af tildeling af byggegrunde i kommune- og lokalplanlægningen. Udbygningen af de eksisterende folkeskoler er forankret i tildelingen til skoleudbygningprogrammet.

Borgmesterens afdelings befolkningsprognose viser, at knap hver 10. borger vil gå i folkeskolen, hvilket betyder, at skolekapaciteten ændres fra et lokaleoverskud til et lokaleunderskud.

Frem til 2037 svarer stigningen i antallet af skolebørn i Aarhus til, at der mangler kapacitet svarende til 11 nye 4-spors skoler.

21. februar 2019
Side 4 af 10

Frem til 2030 svarer befolkningsstigningen og den planlagte boligudbygning til, at der er behov for at bygge nye skoler, som der aktuelt er i Nye, og er på vej til at blive behov for i fremtidige udbygningsområder som Lisbjerg, Åbyhøj, Risskov og midtbyen

For at kunne bygge nye skoler skal Byrådet fra gang til gang tage stilling til ny finansiering både til byggeri og til driftsøkonomi til ledelse og bygningsdrift m.v. Alene skolen i Nye forventes at medføre anlægsudgifter for 239 mio. kr. og nye driftsudgifter for 5,5 mio. kr. udover hvad der tildeles i budgetmodellen.

Behovet for nye skoler skal ses i forhold til, at den eksisterende kapacitet er fuldt udnyttet i 2023, og behovet for mere kapacitet til folkeskolen fortsætter i de efterfølgende år selvom privatskolernes vækst fortsætter. Dog kan en massivt stigende privatskoleandel (5 gange så høj andel som i dag) opløse behovet for udbygning af folkeskolen.

Demografiske udbygningsbehov på kort sigt

Til en fortsat sikring af pasningsgarantien og skoleudbygning (det demografiske udbygningsbehov¹ på skole- og dagtilbudsområdet) er der i 2019 – 2023 afsat 267 mio. kr. på reserven og i Anlægsplan 2014-2023 tilsammen, som ikke er disponeret af Byrådet. Tidligere har det samlede udbygningsbehov dækket af pladsmidler og skoleudbygningsprogrammet i en fireårig budgetperiode været på ca. 300 mio. kr. Når den nye befolkningsprognose er bearbejdet i marts-april vil det vise sig, om det samlede udbygningsbehov kan holde sig inden for de allerede afsatte 267 mio. kr.

¹ De demografiske udbygningsbehov dækker på skoleområdet kun udbygning med klasselokaler og arealer til fritidspasning i SFO. Behov for helt nye skoler eller for nye faglokaler er derfor ikke omfattet af finansieringen af skoleområdets demografiske udbygningsbehov.

RULL II: Tidssvarende fysiske rammer

Læring og udvikling, fællesskaber, sundhed og trivsel er hinandens forudsætninger. De fysiske rammer som børn og unge færdes i, i skoler og dagtilbud skal understøtte dette. Det er grundlæggende en udfordring, hvis dagtilbud og skolebygninger i høj grad er utidssvarende og i stigende grad bliver det. Derfor skal der vedvarende investeres i tidssvarende og moderne skolebygninger og dagtilbud.

Tænk tanken om fremtidens børnebyggeri anbefalende i 2008 en række principper for børnebyggeri. Principperne udgør grundlaget for Skoleudbygningsprogrammet og analyser af moderniseringsbehov.

Børn og Unge har fra 2008 og frem til 2017 fået tildelt midler inden for RULL-programmet, som i perioden 2008 – 2019 svarer til ca. 82 mio. kr. årligt i 2018 priser.

Der er gennemført en analyse af de bygninger, som bruges til skoler og dagtilbud ud fra ovennævnte principper for børnebyggeri. Analysen viser, at 4% af skolernes arealer er moderne, 29% er tidssvarende og 67% er utidssvarende. På dagtilbudsområdet er 13 % af arealerne moderne, 40 % af arealerne er tidssvarende, og 47 % af arealerne er utidssvarende.

Se illustrationen nedenfor.

Ved at løfte dagtilbudsbygningernes pædagogiske kvalitet til et tidssvarende niveau vil alle bygninger leve op til nutidige krav til mekanisk ventilation og efterklangstider. Toiletter og puslerum i dagtilbuddene kan renoveres, og bygningerne vil bedre kunne understøtte de pædagogiske principper både inde og ude, så de fysiske rammer er med til at understøtte udviklingen af børns tidlige sprog og talforståelse.

Ved at løfte skolebygningernes pædagogiske kvalitet til et tidssvarende niveau vil alle bygninger leve op til de nutidige krav til mekanisk ventilation og efterklangstider. Toiletter, omklædningsrum og faglokaler vil blive renoveret,

og efterslæbet på faglokaler på flere skoler i forhold til elevtallet kan indhentes. Skolernes fælleslæringsarealer kan udvides, så de bedre kan understøtte variation i skoledagen, men ikke så alle skoler kommer på niveau med standarden i skoleudbygningsprogrammet. Udearealernes kvalitet kan løftes så de i et vist omfang understøtter de indendørs læringsarealer.

Udarbejdelse af en indeklimastrategi for fremtidens undervisnings- og læringsmiljø, jf. indstilling til byrådet, understøtter tidssvarende skolelokaler. Såfremt der efterfølgende iværksættes en lignende proces på dagtilbudsområdet, kan det også understøtte et løft til tidssvarende niveau af dagtilbudsbygningerne.

Bygningsteknisk vedligeholdelse og genopretning

Børn og Unge tildeles årligt et fast beløb til den indvendige vedligeholdelse og genopretning af skoler og dagtilbud m.v. Hertil kommer at Teknik og Miljø tilsvarende tildeles et årligt budget til vedligeholdelse og genopretning af klimaskærm, terræn og tekniske installationer. Herudover afsættes der hvert andet år i forbindelse med Byrådets behandling af Bygningsrapporten et yderligere budget til genopretning, som Teknik og Miljø disponerer til de mest presserende genopretningsbehov. Der foreslås derfor ikke afsat yderligere midler til bygningstekniske investeringer.

Børn og Unges forslag til anlægsbudget 2018-21

Forslaget er, at Børn og Unges prioritering af forslag til udmøntning af anlægsbufferen sker med afsæt i en prioritering mellem forslagene i tabel 2.

Tabel 2. Planlægnings bruttoliste med forslag til anlægsbudget 2020-23

		2022	2023	Total
	Læringsfællesskaber og faglokaler til en by i vækst			
A	Nye faglokaler til naturfag, billedkunst, madlavning, musik og håndværk og design (ved 100 % belægning)	35,2	35,2	70,4
B	Justering af tildelingsbeløb i skoleudbygningsprogrammet	2,2	2,2	4,4
	Bedre indeklima, børnemiljø og arbejdsmiljø			
C	Omstrukturering og tilgængelighed (skoler og dagtilbud)	4,9	4,9	9,8
D	Bedre indeklima, børnemiljø og arbejdsmiljø (skoler og dagtilbud)	26,1	26,1	52,2
E	Skoletoaletter og omklædningsrum	7,5	7,5	15,0
	Total	75,9	75,9	151,8

Læringsfællesskaber og faglokaler til en by i vækst

A: På skoleområdet foreslås udbygning af faglokaler til 70,4 mio. kr.

Det samlede behov for faglokaler er spredt på de fleste skoler. Når den nye befolkningsprognose er bearbejdet kan det beregnes, hvor store anlægsudgifter der er behov for til almene faglokaler. Her ses bort fra eventuelle behov for udbygning af idrætsfaciliteter, da det forudsættes, at skolernes stigende behov for idrætsfaciliteter løses ved at anvende nærtliggende idrætsanlæg jf. Byrådets beslutning i budget 2016.

Behovet følger af, at faglokaleudbygningen skal følge udvidelse af spor på skolerne, så skoler der får flere elever også har rammerne til at undervise eleverne i naturfag og musik o.s.v. Det konkrete behov for faglokaler fremkommer ved at analysere belægningen ud fra elevprognosen for skoleåret 2026-27 ud fra den vejledende fagfordeling i folkeskolen. Hvis belægningen gennemgående er over 75 %, så er der ifølge Uddannelsesstyrelsens udgivelse "Skolebyggeri nu og i fremtiden" fra 1998 erfaringsmæssigt begrænset fleksibilitet i planlægningen af undervisningen.

En udbygning med ekstra faglokaler tilgodeser både undervisningen, og fritidsbrugere af skolernes faglokaler, der får bedre udfoldelsesmuligheder, når der etableres ekstra fagfaciliteter på skolerne.

Forslaget om investeringer i nye faglokaler for 70,4 mio. kr. vil kun indhente en del af efterslæbet på antallet af faglokaler på skolerne.

B: Til justering af tildelingsbeløb i skoleudbygningsprogrammet foreslås afsat 4,4 mio. kr.

I skoleudbygningsprogrammet tildeles anlægsramme til undervisningslokaler før til fritidspasning i SFO. Hvis der både er et behov for kapacitet til undervisning og SFO forudsættes det, at SFO kan rummes i undervisningskapaciteten og der tildeles derfor anlægsramme ud fra et undervisningslokale. Da et undervisningslokale er mindre end kravet til areal til fritidspasning for et SFO hold, betyder det, at der udmøntes et mindre beløb til at bygge for, hvis der både skal etableres kapacitet til undervisning og SFO, end hvis der kun skal etableres kapacitet til SFO. Det foreslås ændret, så et kombineret undervisnings- og SFO behov tildeles anlægsramme efter SFO beløbet.

I skoleudbygningsprogrammet tildeles anlægsrammen til ombygning, hvis ikke læringsarealet pr. elev er under 2,8 kvm pr. elev. Da der ved byggeri etableres hele klasselokaler, bliver tildelingen afhængig af skolernes klassedannelse. Derfor foreslås det i stedet at gå fra 2,8 kvm pr. elev til 70 kvm pr. effektivt dannet klasse. De to forslag til sammen er beregnet til en samlet

merudgift over en 10-årig periode på 21,8 mio. kr. Til perioden 2022-2023 foreslås derfor afsat 4,4 mio. kr.

21. februar 2019
Side 8 af 10

Bedre indeklima, børnemiljø og arbejdsmiljø

Skoler og dagtilbud anvendes dagligt af børn, unge, personale og fritidsbrugere. Med folkeskolereformen og bygningsfællesskaber mellem undervisning og fritidstilbud er anvendelsen af særligt skolerne stigende. Samtidig udvikler kravene sig til dagtilbudsbygningerne samt til en mere fleksibel anvendelse. Den stigende og mere fleksible anvendelse understreger behovet for gennem forebyggelse og tekniske investeringer at fastholde gode arbejds-, undervisnings- og børnemiljøer.

C: Til omstrukturering og tilgængelighed foreslås afsat 9,8 mio. kr.

Omstrukturering: Mere lokal opfyldelse af pasningsgarantien

Børn og Unge skal sikre opfyldelsen af pasningsgarantien i 8 garantidistrikter. På anlægsområdet er der derfor en budgetmodel, der tildeler ekstra anlægsmidler, når udbuddet af pasningspladser er mindre end efterspørgslen. Men budgetmodellen tildeler kun efter den marginale effekt på kommuneniveau. En opfyldelse af pasningsgarantien forudsætter derfor en løbende omstrukturering af pasningsudbuddet ved tilpasning af normeringer herunder nedlæggelse af pladser i distrikter med lille efterspørgsel og udbygning i pasningsdistrikter med stor efterspørgsel. Inden for de enkelte pasningsdistrikter er der de sidste 2 år anvendt 8,6 mio. kr. til omstruktureringer på grundlag af en midlertidig bevilling. Denne omstrukturering har betydet, at der har været muligt i et vist omfang, at sikre en mere lokal opfyldelse af pasningsgarantien i overensstemmelse med Byrådets hensigtserklæring om, at børn i 3-6 års alderen så vidt muligt skal have tilbudt en plads inden for det skoledistrikt barnet er bosiddende i. For fortsat at kunne tilbyde en mere lokalopfyldelse af pasningsgarantien og en mere effektiv anvendelse af pasningskapaciteten foreslås det, at der afsættes 8,6 mio. kr. til en fortsat omstrukturering på dagtilbudsområdet i 2022-23. Midlerne afsættes som en KB bevilling.

Tilgængelighed: Fortsat sikring af tilgængelighed på skolerne

Alle børn har ret til at blive optaget i børnehaveklassen på skolen i det distrikt, hvor barnet bor. Ligeledes har alle børn ret til at skifte til en ny skole, hvis ellers der er ledige pladser. For børn med handicap kan dette gøres vanskeligt, hvis den ønskede skole ikke er tilgængelig for børn med handicap eller ikke har fysiske rammer til at rumme et særligt handicap. For at sikre, at alle børn kan bruge den lokale folkeskole, har der de sidste 2 år været anvendt 1,2 mio. kr. til at sikre tilgængelighed på de skoler, hvor et barn med handicap har et særligt behov, som skolens fysiske rammer ikke kan rumme. For fortsat at kunne tilbyde tilgængelige skoler for alle og en mere effektiv anvendelse af skolerne afsættes der 1,2 mio. kr. til en fortsat sikring

af tilgængelighed på skolerne i 2022-23. Midlerne afsættes som en KB bevilling.

21. februar 2019
Side 9 af 10

D: Til bedre indeklima, børne- og arbejdsmiljø foreslås afsat 52,2 mio. kr.

Forslaget om investeringer i bedre indeklima, børne- og arbejdsmiljø skal ses i sammenhæng med forslaget om en indeklimatestrategi for skolerne og den løbende indsats for et godt indeklima, børne- og arbejdsmiljø.

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø har undersøgt støjforhold på to aarhusianske skoler. Undersøgelsen viser, at det bygningsmæssigt er muligt at understøtte gode arbejdsvilkår, som kan frigøre personalets energi til de primære pædagogiske funktioner, gennem en forbedring af det akustiske miljø, så lærere og pædagoger i mindre grad udsættes for forstyrrende støj.

Etablering af mekanisk ventilation giver mere frisk luft og dermed bedre børne- undervisnings- og arbejdsmiljø. Når anvendelsen af bygningerne ændres medfører det også løbende udfordringer for det fysiske arbejdsmiljø, som lokalt registreres i APV rapporter, og som kan medføre behov for anlægsinvesteringer og løsning af bygningsmæssige arbejdsmiljøforhold.

Der er fortsat skoler med mange små klasselokaler, som udfordrer børne- og arbejdsmiljøet. Med dette forslag bliver det muligt fortsat at understøtte gode børne- og arbejdsmiljø samt forbedre indeklimaet for skoler, FU- og dagtilbud i en løbende indsats og igangsætte prøvehandlinger som kan udledes af den kommende indeklimatestrategi.

E: Til bedre skoletoiletter og omklædningsrum foreslås afsat 15,0 mio. kr.

Den udvidede anvendelse af skolerne som følge af folkeskolereformen, hvor børn og personale er på skolerne i længere tid, medfører et yderligere behov for bedre toiletfaciliteter. Byrådet har tidligere over flere omgange taget hul på udfordringen ved tildelingen af bevillinger til skoletoiletet senest med B2018. En fortsat udbygning og renovering af skoletoiletter, herunder renovering af omklædningsrum på flere skoler vil bidrage til et bedre børne-, undervisnings- og arbejdsmiljø.

Børn og Unge helhedstænker når vi bygger

21. februar 2019
Side 10 af 10

Et indgreb i en bygning smitter af på, hvordan bygningen kan anvendes og hvilke pædagogiske udfoldelser der er muligheder for. Bygningen understøtter den pædagogiske praksis, og fokus på anlægsinvesteringer skal derfor have afsæt i de behov børn og unge har.

Ny ventilation, nye rum, nye toiletter, renovering af faglokaler påvirker hver især de vilkår der er for leg og læring for børn og unge.

Derfor bestræber Børn og Unge sig altid for at helhedstænke når vi bygger. Det kræver, at anlægsinvesteringer ikke tildeles drypvist, så en skole f.eks. det ene år får ny ventilation, året efter får en tilbygning og tre år senere skal ombygges, for at få plads til flere elever. Det giver et meget bedre byggeri og dermed en bedre kvalitet for børnene og de unge, når de tiltag der er brug for samtænkes og udføres i en helhed.

Det kræver, at anlægsinvesteringer udmøntes i helhedsplaner for de enkelte bygninger, hvilket videre stiller krav til tildelingen af de økonomiske midler.

I dette oplæg er behovene for investeringer i børnenes og de unges bygninger beskrevet i delelementer, men når de økonomiske midler skal omsættes til virkelige forbedringer i bygningsmassen skal de kunne udføres i helheder.